Lietas Nr. C08011911
Lietas arhīva Nr. CA-0029-16

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Madonā 2016.gada 26.janvārī

Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija
tiesas sēdes priekšsēdētāja Dz.Apine
tiesneses R. Liepiņa un E.Sudāre
ar tiesas sēžu sekretāri S.Zosāri
izskatīja atklātā tiesas sēdē apelācijas kārtībā civillietu akciju sabiedrība "/Nosaukums B/" prasībā pret /pers. E/ par parāda piedziņu sakarā ar atbildētājas /pers.E/ apelācijas sūdzību par Alūksnes rajona tiesas 2015.gada 4.jūnija spriedumu, ar kuru prasība apmierināta.

Aprakstošā daļa

2011.gada 10.janvārī akciju sabiedrība „/Nosaukums B/ (turpmāk tekstā – prasītāja) cēlusi Alūksnes rajona tiesā prasību pret /pers. E/ (turpmāk tekstā - atbildētāja) par parāda piedziņu.

Prasības pieteikumā norādīts, ka 2009.gada 25.februārī akciju sabiedrība /Nosaukums A/ (no 2010.gada 21.jūnija akciju sabiedrība /Nosaukums B/) ar atbildētāju parakstīja lombarda kredīta biļeti (turpmāk tekstā - aizdevuma līgums) par aizdevumu 4500 Ls apmērā. Aizdevuma līgumā minētās naudas izsniegšanu/saņemšanu no atbildētājas puses apliecina kases izdevuma ordera pašrocīga parakstīšana. Ar aizdevuma līguma parakstīšanu prasītāja un atbildētāja vienojās par izsniegtā /saņemtā aizdevuma atmaksas termiņu - 2009.gada 25.martu, kā arī vienojās par papildus nosacījumiem:

- līgumsodu par saistību savlaicīgu neizpildi - 1% no kredīta pamatsummas par katru nokavēto dienu + 5.00 % ikmēneša samaksa par kredīta izmantošanu;
- jebkādu maksājuma samaksas termiņu un/vai neievērošanas gadījumā, prasītāja (aizdevuma līgumā - /Nosaukums A/) ir tiesīga nekavējoties prasīt visu tai pienākošos naudas summu samaksu. Šādā gadījumā prasītājas iepriekšējs brīdinājums nav nepieciešams.

Līdz prasības pieteikuma nosūtīšanas brīdim tiesai aizdevums nav segts, tāpēc pamatojoties uz Civillikuma 1587., 1756., 1759., 1765.pantu prasītāja lūdz tiesu piedzīt no atbildētājas 4500 Ls, kā arī visus tiesāšanās izdevumus.

2011.gada 8.februārī lietā saņemti atbildētājas /pers. E/ paskaidrojumi, kuros norādīts, ka prasību neatzīst pilnībā.

Atbildētāja paskaidro, ka /pers. G/ pierunāta aizgājusi uz /Nosaukums A/ un ieķīlājusi sev piederošo dzīvokli. Pēc dokumenta parakstīšanas lombarda telpās /pers. I/ sieva izsniegusi /pers. G/ (nevis atbildētājai) 2500 Ls skaidrā naudā. 2000 Ls šajā brīdī netika izmaksāti. No sarunas sapratusi, ka starp lombardu un /pers. G/ ir kaut kādas citas saistības un ar šo naudu tās tikšot dzēstas. Atbildētāja nekādu naudu nav saņēmusi, bet tikai stāvējusi blakām un parakstījusies dokumentos. Nevienu brīdi nav sapratusi, ka nauda tiek aizdota viņai. Neviens dokuments viņai netika iedots. Uzskata, ka ar viltu viņai ir radītas fiktīvas parādsaistības vairāk kā 4500 Ls apmērā par kurām uzzinājusi tikai 2009.gada jūlijā, kad /pers. I/ darījis zināmu, ka tiek kavēti maksājumi. Par minēto gadījumu atbildētāja ir vērsusies Alūksnes policijā un ir ierosināts kriminālprocess, kurā /pers. E/ ir atzīta par cietušo.

2014.gada 6.maijā prasītāja pārstāvis iesniedzis tiesā prasības pieteikuma papildinājumus (lietas 93.lapa), kur norādīts, ka saskaņā ar 25.02.2009. lombarda kredīta biļeti Atbildētāja apņēmās par kredīta izmantošanu maksāt 5 % no neatmaksātās summas jeb 225 Ls (320,15 EUR). Prasītāja norāda, ka atbildētāja 28.10.2009. noslēgusi papildinājumus pie aizdevuma līguma, saskaņā ar kuriem uzņēmusies līdz 27.11.2009. atmaksāt visu aizdevuma summu un procentus par lietošanu. Prasītāja par laika periodu no prasības iesniegšanas līdz lietas izskatīšanas dienai aprēķinājusi nokavējuma procentus. Nokavējuma procenti aprēķināti izmantojot likumisko procentu likmi – 6% gadā. Periods – 03.01.2011. (prasības pieteikuma sagatavošana) – 20.03.2014. = 1173 dienas. Nokavējuma procentu aprēķins: (6402,92x0,0164%) x1173= 1231,65 EUR.

Pamatojoties uz Civillikuma 1756., 1759., 1672.pantu, Civilprocesa likuma 1., 34.pantu, 35.panta pirmo daļu, Prasītāja lūdz tiesu papildināt prasības pieteikumu un izteikt prasības lūguma daļu sekojošā redakcijā:

1. piedzīt no atbildētājas par labu prasītājai 7954,72 EUR, kas sastāv no:
- -izsniegtās, bet neatmaksātā parāda pamatsummas 6402,92 EUR,
- -aizdevuma lietošanas procentiem 320,15 EUR par periodu 28.10.2009. –
- 27.11.2009.,
- nokavējuma procentiem 1231,65 EUR par laika periodu no 03.01.2011. – 20.03.2014.,
2. piedzīt no atbildētājas par labu prasītājai visus tiesāšanās izdevumus,
3. apstiprināt prasītājas tiesības saņemt 6% gadā no neatmaksātās parāda pamatsummas līdz sprieduma izpildei.

2014.gada 10.maijā tiesā saņemti atbildētājas /pers.E/ rakstveida paskaidrojumi par prasības papildinājumiem, kuros norādīts, ka prasības papildinājumus neatzīst pilnībā.

Ar Alūksnes rajona tiesas 2015.gada 4.jūnija spriedumu akciju sabiedrības /Nosaukums B/ prasība pret /pers. E/ par parāda piedziņu apmierināta tādā apmērā, kā tā tika uzturēta pirmās instances tiesā.

Prasītājs nav uzturējis prasījumu daļā par pamatparādu 1920,88 EUR, atteicies no nokavējuma procentiem 363,63 EUR apmērā un lūdzis piedzīt kopā 5670,21 EUR, kas sastāv no:

- pamatparāda 4482,04 EUR,
- nokavējuma procentiem 868,02 EUR par 1173 nokavētām dienām par periodu no 2011.gada 3.janvāra līdz 2014.gada 20.martam pēc aprēķina 4482,04x0,0164%=0,74 EUR dienā x 1173=868,02 EUR (lietas 145.lapa),
- lietošanas procentiem 320,15 EUR (lietas 150.lapa).

Tiesa konstatēja, ka lietā nav strīda par to, ka starp pusēm ir noslēgts aizdevuma līgums par 4500 Ls (6402,92 EUR) apmērā aizdevumu ar atgriešanas termiņu 2009.gada 25.februārī, ka uz kredīta biļetes un kases izdevumu ordera ir atbildētājas paraksti par šādas summas saņemšanu, ka atbildētāja aizņemto naudu nevienā no līgumos norādītajiem termiņiem nav atgriezusi.

Tiesa uzskatīja, ka ar lietā esošo 2009.gada 25.februāra kases izdevumu orderi Nr.186 pierādīts, ka atbildētāja no prasītājas saņēmusi 4500 Ls (6402,92 EUR), par ko parakstījusies uz kases izdevumu ordera, bez tam pašrocīgi atšifrējusi aizdevuma summu ar vārdiem. Tiesa atzina, ka ir noticis civiltiesisks darījums Civillikuma 1403.panta izpratnē. Līdz ar to no atbildētājas prasītājas labā piedzenama prasības pamatsumma pamatojoties uz Civillikuma 1934.pantu, kas nosaka, ka ar aizdevuma līgumu saprot zināma daudzuma atvietojamu lietu nodošanu īpašumā ar pienākumu atdot saņemto tādā pašā daudzumā un tādas pašas šķiras un labuma lietās.

Tiesa secināja, ka atbildētāja ir sapratusi, ka aizdevuma līgums tiek noformēts uz viņas vārda, tāpēc pamatojoties uz Civillikuma 1587.pantu par līguma saistošo spēku tas atbildētājai ir jāpilda.

Tiesa pamatojusies uz Civillikuma 1943.pantu, kas nosaka, ka aizņēmējam jāatdod tāda pati summa vai tāds pats daudzums, kādu viņš saņēmis, līdz ar to atzina, ka no atbildētājas piedzenams pamatparāds tā uzturētajā daļā 4482,04 EUR apmērā.

Tiesa izvērtēja atbildētājas iebildumus, ka naudu reāli saņēmusi /pers. G/ un secināja, ka no spēkā esoša 2013.gada 22.aprīļa sprieduma krimināllietā Nr.11100007410, no /pers. E/ kā cietušās nopratināšanas protokola un liecībām izriet, ka starp /pers. E/ un /pers. G/ 25.02.2009. mutiski tika noslēgts līgums, par to, ka /pers. E/ no AS "/Nosaukums A/" uz rakstiska līguma pamata aizņemsies 4500 Ls, kurus pēc tam aizdos /pers. G/. Tiesa atzina, ka tas dod atbildētājai prasījuma tiesības pret /pers. G/, taču šī savstarpējā vienošanās neatbrīvo atbildētāju /pers. E/ /pers.E/no uzņemtajām saistībām pret prasītāju.

Tiesa atzina, ka prasītāja ir pierādījusi savu tiesību pēc prasījuma ar lietā iesniegtajiem rakstveida pierādījumiem un no /pers. E/ /pers.E/ par labu AS "/Nosaukums B/" piedzina pamatparādu 4482,04 EUR, nokavējuma procentus par laika periodu no 03.01.2011. līdz 20.03.2014. 868,02 EUR, kā arī aizdevuma lietošanas procentus par laika periodu no 28.10.2009. līdz 27.11.2009. 320,15 EUR apmērā, kopā 5670,21 EUR.

Tiesa atbilstoši Civillikuma 1753. un 1762.pantu nosacījumiem atzina prasītājas tiesības par laiku no sprieduma likumīgā spēkā stāšanās dienas līdz sprieduma pilnīgai izpildei saņemt no atbildētājas likumiskus procentus seši procenti no simta gadā no nesamaksātās pamatparāda summas EUR 4482,04, bet ne vairāk par pamatparāda apmēru.

Par Alūksnes rajona tiesas 2015.gada 4.jūnija spriedumu apelācijas sūdzību iesniedza atbildētāja /pers. E/, lūdzot atcelt minēto spriedumu un noraidīt AS "/Nosaukums B/" prasību pilnībā.

Apelatore uzskata, ka pirmās instances tiesa nav pareizi piemērojusi Civillikuma 1943.pantu kopsakarā ar lietā konstatētajiem faktiem un apstākļiem un paskaidro, ka lietā tika konstatēts, ka naudu lombarda darbinieks izmaksāja trešajai personai un konkrēti /pers. G/ nevis /pers. E/, līdz ar to aizdevums nav izsniegts un saņemts likumā noteiktajā kārtībā, tāpēc nav tiesību to arī prasīt atpakaļ. Tiesa nav ņēmusi vērā faktu, ka nav pierādīts, ka atbildētāja būtu pilnvarojusi trešo personu saņemt savā vietā izsniegto naudu.

Apelatore norāda, ka nepiekrīt spriedumā konstatētajam, ka, ja aizņēmējs ir parakstījis dokumentus par naudas izsniegšanu, tad aizdevējs var naudu bez jebkādiem papildus dokumentiem izmaksāt kādai citai personai. Tā kā /pers. E/ naudu nekad nav ieguvusi savā valdījumā, tad nevarēja arī ar to rīkoties – lietot, aizdot vai kā tamlīdzīgi, tāpēc uzskata, ka prasība nav pamatota un ir noraidāma.

Tiesas sēdē atbildētāja /pers. E/ uzturēja apelācijas sūdzību pēc tajā norādītajiem motīviem un paskaidroja, ka viņa nauda nav saņēmusi vispār, bet arī /pers. G/ saņēmusi tikai 2500 Ls nevis 4500 Ls. Bez tam viņai jau atņemts ieķīlātais dzīvoklis un vienalga prasot to pašu summu. Atbildētāja lūdz prasību noraidīt kā nepamatotu.

Prasītāja pārstāvis uz tiesas sēdi nav ieradies, lūdzis lietu izskatīt bez viņa piedalīšanās un apelācijas sūdzību noraidīt pilnībā. Prasītāja pārstāvis informējis, ka nekustamo īpašumu /adrese A/ prasītājs ir paturējis par nenotikušās izsoles sākumcenu.

Tiesu kolēģija atzīst, ka pamatojoties uz pieteikto lūgumu lietu var iztiesāt bez prasītājas pārstāvja piedalīšanās.

Motīvu daļa

Noklausījusies atbildētājas /pers.E/ paskaidrojumus, pārbaudījusi pierādījumus un novērtējusi apelācijas sūdzības motīvus, Civillietu tiesu kolēģija secina, ka akciju sabiedrības "/Nosaukums B/" prasība ir pamatota un apmierināma.

Tiesu kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa lietu pēc būtības izspriedusi pareizi, tās spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, līdz ar to saskaņā ar Civilprocesa likuma 432.panta piekto daļu pievienojas pirmās instances tiesas spriedumā norādītajiem motīviem un secinājumiem.

Tiesu kolēģija noraida apelācijas sūdzības iesniedzēja iebildumus par sprieduma nepamatotību, nepareizu Civillikuma 1943.panta piemērošanu un atzīst, ka spriedumā pareizi izvērtēti lietas faktiskie apstākļi un tiem dots pareizs juridiskais vērtējums.

Apelācijas sūdzībā galvenokārt atkārtoti tie iebildumi, kuri bija izvirzīti un apspriesti lietas iztiesāšanas laikā pirmās instances tiesā un ir vērtēti pirmās instances tiesas spriedumā, līdz ar to atkārtota šo motīvu apspriešana apelācijas instances tiesas nolēmumā nav nepieciešama.

Tiesas kolēģija noraida kā nepamatotus atbildētājas iebildumus apelācijas sūdzībā par to, ka tiesa nepareizi izvērtējusi faktiskos lietas apstākļus par aizdevuma izsniegšanu un nepareizi piemērojusi Civillikuma 1943.pantu.

Civillikuma 1943.pants nosaka, ka aizņēmējam ir jāatdod tāda pati summa vai tāds pats daudzums, kādu viņš saņēmis.

Pirmās instances tiesa ir pilnīgi un vispusīgi izanalizējusi aizdevuma izsniegšanas apstākļus un pamatoti atzinusi, ka:

1) /pers. E/ ir parakstījusi aizdevuma līgumu (lombarda kredīta biļeti), ķīlas līgumu un kases izdevumu orderi par to, ka viņa saņem no AS "/Nosaukums A/" 4500 Ls,

2) ar krimināllietas materiāliem pierādīts, ka /pers. E/ un /pers. G/ 2009.gada 25.02. noslēgušas mutisku līgumu par to, ka /pers. E/ no AS "/Nosaukums A/" uz rakstiska līguma pamata aizņemsies 4500 Ls, kurus tālāk aizdos /pers. G/,

3) /pers. G/ darbības ir izvērtētas kriminālllietas ietvaros, viņa atzīta par vainīgu par krāpnieciskām darbībām pret atbildētāju /pers. E/ par summu 4500 Ls,

4) kriminālprocesa ietvaros no /pers. G/ par labu atbildētajai ir piedzīti 4500 Ls,

5) atbildētājas noslēgtais mutiskais līgums ar /pers. G/ par 4500 Ls aizdošanu un atbildētājas noslēgtais rakstveida aizdevuma līgums ar prasītāju ir divi atsevišķi darījumi,

6) atbildētāju no atbildības pret prasītāju neatbrīvo apstāklis, ka mutvārdu līgums starp /pers. G/ un atbildētāju netiek pildīts un piespiedu piedziņa nav iespējama.

Līdz ar to pirmās instances tiesa pamatojoties uz tiesību normas sastāva pazīmēm, ir pareizi konstatējusi izšķiramā dzīves gadījuma juridiski nozīmīgos apstākļus (faktisko sastāvu) un pamatoti konstatējusi, ka faktiskais sastāvs ir viens no Civillikuma 1943.panta sastāva gadījumiem.

Tāpat noraidāmi atbildētājas /pers.E/ iebildumi, ka prasītājs ir ieguvis īpašumā viņas ieķīlāto dzīvokli, bet uztur prasījumu par to pašu summu, neatskaitot par dzīvokli iegūto summu.

Prasītāja pārstāvis informējis tiesu, ka nekustamo īpašumu /adrese A/, prasītājs ir paturējis par nenotikušās izsoles sākumcenu (lietas 185.lapa).

Ieskatoties Tiesu informatīvajā sistēmā tiesu kolēģija secina, ka ar Vidzemes apgabaltiesas 2014.gada 19.novembra lēmumu nekustamais īpašums /adrese A/, ir nostiprināts uz nekustamā īpašuma kreditora AS "/Nosaukums B/" vārda, dzēšot zemesgrāmatā ierakstītās parādu saistības, aizlieguma atzīmes, par kurām ieguvējs nav tieši paziņojis, ka uzņemas tās uz sevi. No lēmuma motīvu daļas redzams, ka hipotekārais kreditors AS "/Nosaukums B/" ir veicis otrās izsoles sākumcenas 3900 EUR apmērā samaksu un valsts nodevas samaksu un šīs summas ir ieskaitītas tiesu izpildītāja depozīta kontā 2014.gada 18.septembrī.

Tiesu kolēģija norāda, ka izsoles sākumcenas summa 3900 EUR joprojām atrodas tiesu izpildītājas Gunas Dangas, kura veica izsoli, depozīta kontā. Pēc izpildu raksta saņemšanas par naudas summas piedziņu no /pers.E/ par labu prasītājam minētā summa tiks ieskaitīta /pers.E/ parāda dzēšanā saskaņā ar sprieduma izpildes noteikumiem. Līdz ar to par ieķīlāto nekustamo īpašumu /adrese A/ izsoles ceļā iegūtā naudas summa 3900 EUR nav atskaitāma no piedzenamās parāda summas, jo tas ir sprieduma izpildes jautājums, ko izlemj tiesu izpildītājs.

Vadoties no iepriekš minētajiem apsvērumiem tiesu kolēģija secina, ka prasība apmierināma tādā pašā apmērā, kā tā tika uzturēta pirmās instances tiesā un piedzīta ar pirmās instances tiesas spriedumu:

- par pamatparādu 4482,04 EUR, kas veidojas no kopējas summas 6402,92 EUR atņemot 1920,88 EUR, par ko prasības netika uzturēta,
- nokavējuma procentiem 868,02 EUR par 1173 nokavētām dienām par periodu no 2011.gada 3.janvāra līdz 2014.gada 20.martam pēc aprēķina 4482,04 x 0,0164% = = 0,74 EUR dienā x 1173=868,02 EUR (lietas 145.lapa),
- lietošanas procentiem 320,15 EUR (lietas 150.lapa).

No atbildētājas par labu prasītājai piedzenami prasītāja nomaksātie tiesas izdevumi proporcionāli prasījumu apmierinātajai daļai, kas sastāv no valsts nodevas 461,55 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītajiem izdevumiem 4,70 EUR. Kopējā par labu prasītājam piedzenamā summa sastāda 6136,46 EUR.

Pirmās instances tiesa pamatoti atzinusi, ka prasītājai saskaņā Civilprocesa likuma 195.pantu ir tiesības saņemt likumiskos procentus no sprieduma likumīgā spēkā stāšanās dienas līdz sprieduma izpildei no pamatparāda summas 4482,04 EUR.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 39., 42.pantu no atbildētājas kā zaudējušās puses par labu valstij būtu jāpiedzen ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi pirmās instances tiesā 27,03 EUR un apelācijas instances tiesā 4,22 EUR, kopā 31,25 EUR.

Atbildētāja /pers. E/ lūgusi viņu atbrīvot no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos un iesniegusi Alūksnes novada pašvaldības izziņu, ka viņai ir piešķirts trūcīgās ģimenes statuss no 2015.gada 1.decembra līdz 2016.gada 29.februārim.

Civilprocesa likuma 43.panta ceturtā daļa nosaka, ka tiesa vai tiesnesis, ievērojot fiziskās personas mantisko stāvokli, pilnīgi vai daļēji atbrīvo no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos (..)

Ņemot vērā, ka /pers. E/ ir piešķirts trūcīgās ģimenes statuss, tiesu kolēģijas ieskatā ir pamats viņas atbrīvošanai no tiesas izdevumu samaksas.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 204.[1] pantam nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei - 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Vadoties no Civilprocesa likuma 432.-434.panta, Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda

apmierināt pilnībā akciju sabiedrības /Nosaukums B/ prasību pret /pers. E/ par parāda piedziņu.

Piedzīt no /pers. E//pers.E/ personas kods /personas kods/, par labu akciju sabiedrībai /Nosaukums B/, reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/, pamatparādu 4482,04 EUR, nokavējuma procentus 868,02 EUR, aizdevuma lietošanas procentus 320,15 EUR, valsts nodevu proporcionāli prasījumu apmierinātajai daļai 461,55 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 4,70 EUR, kopā 6136,46 EUR (seši tūkstoši viens simts trīsdesmit sešus *euro* un 46 centus).

Atzīt akciju sabiedrības /Nosaukums B/ tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt likumiskos procentus - 6% (sešus procentus) no simta gadā no pamatparāda summas 4 482,04 EUR, aprobežojot procentu pieaugumu ar pamatparāda summu.

Atbrīvot /pers. E/ no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos.

Sprieduma labprātīgai izpildei noteikt termiņu 10 dienas no sprieduma likumīgā spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Augstākās tiesas Civillietu departamentā Civilprocesa likuma 451., 452.pantā minētajos gadījumos, iesniedzot kasācijas sūdzību Vidzemes apgabaltiesā 30 dienu laikā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja Dz.Apine

Tiesnese R.Liepiņa

Tiesnese E.Sudāre